

Reactie Greenet op het Ontwerp Besluit van de Minister van Economische Zaken en Klimaat houdende wijziging van het Nationaal Frequentieplan 2014 (implementatie WRC-19, ECC-besluiten en recommandaties, enkele wijzigingen t.b.v overheidsgebruik en wijzigingen in de 3.8 – 4.2 en 26 GHz-banden)

Greenet maakt graag van de gelegenheid gebruik om te reageren op bovengenoemd ontwerpbesluit. Onze reactie treft u hieronder aan.

Over Greenet

Greenet is een aanbieder van telecommunicatienetwerken en – diensten. Samen met DELTA Fiber Nederland met wie wij samenwerken voor het ontsluiten van het buitengebied van Zeeland met draadloos breedband zijn wij de grootste vergunninghouder van lokaal 3,5 GHz spectrum. Deze draadloze breedbanddienst (Fixed Wireless Access: FWA) voorziet in een blijvende behoefte. De bewoners van het buitengebied van Zeeland zijn voor een breedbandverbinding voornamelijk afhankelijk van de oplossing van DELTA en Greenet. Dit geldt ook voor andere buitengebieden waarin Greenet actief is, zoals onder andere in Zuid-Limburg.

Greenet is niet alleen aanbieder van breedband in het buitengebied. Wij beschikken over volwaardige ISP en LTE core netwerken, alsmede over een volwaardig 4G (LTE) en 5G netwerk

Met deze netwerken bieden wij FWA diensten aan maar leveren we ook Mobile Private Networks (MPN) in de volgende sectoren:

- **Zorg.** Wij leveren MPN- oplossingen die onder meer ingezet worden voor domotica ten behoeve van zorginstellingen;
- **Bouw.** Wij ontsluiten grote bouwterreinen en bieden connectiviteit voor een diversiteit aan toepassingen;
- **Logistiek:** Wij verzorgen connectiviteit in grote warehouses en op grote logistieke terreinen zoals bijvoorbeeld containeroverslag;
- **Evenementen.** In samenwerking met strategische partners zorgen wij voor betrouwbaar en veilig betalingsverkeer op veel evenementen;

Onze reactie focust zich op een tweetal zaken in het voorgenomen Ontwerp Besluit:

1. De mogelijkheden voor het leveren van FWA diensten;
2. De exploitatie van Mobile Private Networks

Ad1. De mogelijkheden voor het leveren van FWA diensten

Greenet gebruikt frequenties voor het leveren van FWA diensten. Deze voorzien in een concrete behoefte die niet (altijd) op een andere manier kan worden ingevuld. Tot op heden gebruikt Greenet frequenties in de 3,5 GHz voor FWA. Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) zal dit gebruik na 1-9-2026 niet langer toestaan. Bij de aankondiging en in latere discussies heeft het ministerie tevens aangegeven dat de 26 GHz band al per direct beschikbaar zou zijn voor aanvragen t.b.v. FWA. Er is immers een belang om de FWA dienstverlening in voorkomende gevallen te continueren, dit wordt ook door de minister erkend:

*“D66 vroeg ook of vast-draadloze verbindingen worden meegenomen in het kostenplaatje. Dat is een hele goede gedachte. Er kan al een heleboel, maar we vinden dat wel het sluitstuk. Dus als we het echt niet voor elkaar krijgen met een vaste verbinding of als het relatief te duur wordt, dan zou dat een oplossing kunnen zijn. Het zou dus wellicht in beeld komen bij de duurste 1% tot 5% van de adressen”.*¹

Niet alleen marktpartijen maar ook de minister geeft dus aan dat er een concrete toepassing voor- en vraag naar FWA is in de markt, die niet per se ingevuld zal worden door een MNO. Greenet heeft verschillende keren gepleit voor een concreet beleid (waarin bijvoorbeeld de voorwaarden voor het verkrijgen van een 26GHz vergunning) mét investeringsperspectief voor de 26 GHz band.

In het voorliggende voornemen tot wijziging van het NFP wordt de vergunningsduur voor nieuwe aanvragen in de 26 GHz beperkt. Deze termijn is dusdanig kort, dat het ministerie hiermee marktpartijen ieder investeringsperspectief ontnemt. Gezien de hoeveelheid beschikbaar spectrum is Greenet van mening dat dit niet per se noodzakelijk is. En als het ministerie het al noodzakelijk acht dan mist Greenet een concreet vooruitzicht en ambitie van het ministerie voor het beschikbaar stellen van spectrum voor FWA en Private Netwerken.

¹ Verslag van een commissiedebat, gehouden op 15 december 2022, over Telecommunicatie en Post

Dit is naar de mening van Greenet in strijd met de zorgvuldigheid en is niet in lijn met het streven van het ministerie naar efficiënt spectrumgebruik.

Als wij als grootste aanbieder van FWA diensten in Nederland al op termijn (maar voor 1-9-2026) zouden willen overwegen om een migratie door te voeren naar de 26 GHz band, dan dient er wel tijdig voldoende perspectief te zijn dat de hiervoor te maken investeringen ook daadwerkelijk terugverdiend kunnen worden. Concreet betekent dit: een voldoende lange licentietermijn voor het gebruik van het spectrum. Echter, dit lijkt niet het geval. In het nieuwsbericht vooruitlopend op deze consultatie zegt het ministerie:

“Ook Nederland moet de 26 GHz-band hiervoor (deels) gaan bestemmen. Er is een onderzoek gestart naar de (op termijn) gewenste bestemming, bandindeling en uitgifte. Daarop vooruitlopend worden in het banddeel 24,55 tot 27,5 GHz geen vergunningen meer voor vaste verbindingen uitgegeven met een einddatum later 31-12-2027”²

Samengevat:

1. Op 1-9-2026 wil het Ministerie dat we stoppen met FWA in de 3.5GHz band.
2. FWA moet in 26Ghz band
3. Frequenties in 26 Ghz band lopen niet langer dan 31-12-2027.

Er is geen bedrijf dat onder dergelijke randvoorwaarden zal investeren.

Greenet roept het ministerie op uiterlijk in de eerste helft van 2024 het beleid voor 26 GHz vast te stellen en het NFP overeenkomstig aan te passen. Wij zien helaas nog steeds onvoldoende urgentie voor het gezamenlijke belang: de bewoners van het buitengebied moeten een internetaansluiting houden, dat is een breed maatschappelijk belang! Dat geldt voor de huidige FWA gebruikers maar ook voor de bewoners en bedrijven die om diverse redenen buiten de boot vallen bij de aanleg van glasvezel.

De minister moet belangen afwegen en keuzes maken. De minister maakt nu de keuze om FWA in de 3,5 GHz band per direct uit te faseren, terwijl er geen alternatief is. Greenet is van mening dat dat onzorgvuldig en juridisch kwetsbaar is.

² NFO-Mailing 6-7-2023: Nieuwsbericht_beleidstraject 3,8-4,2 en 26 GHz-banden_vDEF[10].pdf

Greenet pleit er dan ook voor dat het Ministerie van EZK op de kortst mogelijke termijn 26 GHz spectrum beschikbaar stelt teneinde het hier in het geding zijnde maatschappelijk belang te faciliteren en daarmee een verdere impuls geeft aan MPN.

2. De exploitatie van Mobile Private Networks (MPN)

Er is een toenemende vraag naar Mobile Private Networks vanuit diverse organisaties en het Nederlandse bedrijfsleven. Het is essentieel dat er zo spoedig mogelijk frequentieruimte beschikbaar gesteld wordt die deze vraag kan faciliteren. Zoals wij in eerdere reacties al hebben aangegeven is de 3,8-4,2 GHz band om diverse redenen hiervoor bijzonder geschikt.

Greenet begrijpt dat hierbij rekening gehouden moet worden met huidige gebruik. Het ministerie geeft aan dat onderzoek om deze gevolgen inzichtelijk te krijgen 12-18 maanden gaat duren. Dat is echt een veel te lange termijn! Greenet is van mening dat deze band al direct en probleemloos ingezet kan worden voor indoor gebruik. Veel MPN-vragen zien op gebruik binnen gebouwen. De inzet van deze band biedt allerhande voordelen voor privaat gebruik waarbij het ook niet noodzakelijk is om afstemming te zoeken met de MNO's voor het synchroniseren van de netwerken.

Daarnaast is er steeds meer apparatuur beschikbaar in deze frequentieband waardoor deze band een goede aanvulling is op het private deel in band 42 of 43. Het frequentieblok dient dan ook zo spoedig mogelijk beschikbaar te worden gemaakt voor private netwerken. In dit deel van de band moet het naar de mening van Greenet tevens mogelijk zijn om FWA diensten aan te bieden en dient de vergunningverlening in lijn te zijn met die van band 42 of 43.

Tenslotte is Greenet van mening dat hetzelfde geldt voor de 26GHz band: deze dient per direct beschikbaar te worden gesteld voor indoor gebruik en zo spoedig mogelijk daarna in bredere zin voor private netwerken waaronder t.b.v. FWA dienstverlening.

-//-